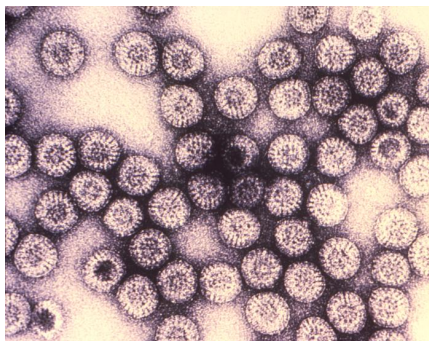

ROTAVIRUSI V ŽIVILIH

Vir: <https://phil.cdc.gov/phil/details.asp?pid=178>

Povzročitelj

Rotavirusi so okrogli virusi brez ovojnice. Delijo se v sedem skupin, večino okužb pri ljudeh povzročajo rotavirusi skupine A, le redko skupine B in C.

Rotavirusi so razširjeni po vsem svetu. So pomemben povzročitelj izbruhov drisk, ki se najpogosteje pojavljajo na otroških oddelkih bolnišnic, v otroških jaslih, vrtcih, domovih za ostarele, na geriatričnih oddelkih. V zmernem podnebnem pasu je največ obolenj pozimi, v tropskih predelih ni sezonskega pojavljanja bolezni. Največ obolenj, povzročenih z rotavirusi, je pri otrocih, starih od 6 do 24 mesecev, bolezen pa se lahko pojavi tudi pri mlajših. Zelo pogosto se z rotavirusi okužijo starši, ki negujejo bolnega otroka - okuži se kar polovica staršev, tretjina pa ima znake okužbe. Rotavirusi so tudi pogosti povzročitelji potovalnih drisk.

Tvegana živila

Glede na način širjenja so tvegana predvsem tista živila, ki niso toplotno obdelana pred uživanjem, kot so solate, zelenjava in razne predjedi.

Prenos okužbe

Rotavirusi se prenašajo fekalno-oralno, in sicer posredno in neposredno. Najpogostejši način širjenja bolezni je prek onesnaženih rok obolelih oseb. Bolezen se širi tudi prek okuženih predmetov in hrane, glede na odpornost virusa pa je možno širjenje tudi z onesnaženo vodo.

Potek okužbe

Inkubacija (čas od okužbe do nastopa bolezenskih znakov) je 1–7 dni.

Okužba lahko poteka:

- brez bolezenskih znakov;
- kot akutno vnetje želodčne in črevesne sluznice;
- kot kronično vnetje črevesja.

Okužba brez bolezenskih znakov je pogosta, tako pri novorojencih in dojenčkih, kot tudi pri odraslih. Najpogosteje se bolezen (rotaviroza) kaže kot akutno vnetje želodčne in črevesne sluznice. Oboleli imajo drisko, vročino, krčevite bolečine v trebuhu, bruhanje. Razvije se lahko huda dehidracija

Dokument:	ROTAVIRUSI V ŽIVILIH
Pripravil:	NIJZ - Center za zdravstveno ekologijo
	Verzija: 30.8.2022 Zamenja verzijo: 27.1.2017

(izsušitev). Od 20 do 75 odstotkov obolelih ima na začetku tudi prehladne znake: nahod, pordelo žrelo, bolečine pri požiranju in povečane vratne bezgavke.

Bolezen traja povprečno 3–8 dni. Večina se pozdravi brez posledic, možen pa je tudi smrtni izid.

Ranljive skupine

Otroci, stari 6 mesecev do 2 let, nedonošenčki, starejši in imunsko oslabei sodijo med osebe, pri katerih obolenje poteka težje.

Preprečevanje okužb z živili

Rotavirusne okužbe preprečujemo z natančnim in pravilnim umivanjem rok, izvajanjem osebne higiene, higienskimi ravnanjem z živili ter vzdrževanjem higiene v sanitarnih in drugih prostorih:

- temeljito in pravilno umivanje rok, predvsem po uporabi stranišča, po menjavi plen, po čiščenju, pred rokovanjem z živili, pred jedjo¹;
- temeljito pranje surove zelenjave in sadja²;
- preprečevanje navzkrižnega onesnaženja - ponovnega onesnaženja že očiščenih in opranih živil ter gotovih jedi s surovimi, neočiščenimi živili, nečisto posodo, delovnimi površinami, priborom³;
- bolan otrok naj ne sodeluje pri pripravi hrane;
- osebe, ki imajo znake akutne črevesne nalezljive bolezni, ne smejo delati z živili;
- redno čiščenje površin, ki se jih pogosto dotikamo z rokami (kljuge, mize, igrače, telefoni);
- redno čiščenje toaletnih prostorov;
- pri driski in bruhanju takoj počistimo in razkužimo onesnažene površine (lahko s klorovim razkužilom);
- uporabljamo le varno pitno vodo iz nadzorovanih vodnih virov oziroma vodovodnih sistemov.

V preprečevanju rotavirusnih okužb igra pomembno vlogo tudi cepljenje, ki je namenjeno najmlajšim.

¹Pomen umivanja rok

<http://www.nijz.si/sl/pomen-umivanja-rok-v-domaci-kuhinji>

² Higiensko ravnanje s svežim sadjem in zelenjavo

<http://www.nijz.si/sl/higiensko-ravnanje-s-svezim-sadjem-in-zelenjavo>

³ Navzkrižno onesnaževanje živil z mikroorganizmi

<http://www.nijz.si/sl/navzkrizno-onesnazenje-zivil-z-mikroorganizmi>

Dokument:	ROTAVIRUSI V ŽIVILIH
Pripravil:	NIJZ - Center za zdravstveno ekologijo
	Verzija: 30.8.2022 Zamenja verzijo: 27.1.2017